YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

10 päivänä marraskuuta 2005 *

Asiassa C-197/04,

jossa on kyse EY 226 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 30.4.2004,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään K. Gross, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Saksan liittotasavalta, asiamiehinään C.-D. Quassowski, A. Tiemann ja U. Forsthoff,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann sekä tuomarit K. Lenaerts, E. Juhász, M. Ilešič ja E. Levits (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: F. G. Jacobs,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 12.5.2005 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 14.7.2005 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio vaatii kanteellaan yhteisöjen tuomioistunta toteamaan, että Saksan liittotasavalta on jättänyt noudattamatta muista valmistetun tupakan kulutukseen kohdistuvista veroista kuin liikevaihtoveroista 27 päivänä marraskuuta 1995 annetun neuvoston direktiivin 95/59/EY (EYVL L 291, s. 40) 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja savukkeiden verojen lähentämisestä 19 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/79/ETY (EYVL L 316, s. 8)

2 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se on soveltanut sellaisiin tupakkakääröihin, joita myydään nimellä "West Single Packs", savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan verokantaa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

2 Direktiivin 95/59 johdanto-osan 14 perustelukappaleen mukaan "näiden tuotteiden verotuksen yhtenäisyyden vuoksi olisi savukkeina pidettävä myös tupakkakääröjä, jotka yksinkertaisen käsin tapahtuvan käsittelyn jälkeen voidaan polttaa sellaisenaan".

3 Direktiivin 95/59 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan savukkeina on pidettävä "tupakkakääröjä, jotka yksinkertaisen muun kuin teollisen käsittelyn avulla työnnetään savukeputkiin".

4 Direktiivin 95/59 4 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa, sellaisena kuin se on muutettuna 29.7.1999 annetulla neuvoston direktiivillä 1999/81/EY (EYVL L 211, s. 47), säädetään, että "Saksan liittotasavalta saa 31 päivään joulukuuta 2001 saakka kantaa b alakohdassa tarkoitetuista tupakkakääröistä valmisteveroa, jonka kanta tai määrä on vähintään sama kuin savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan valmisteveron kanta tai määrä".

5 Direktiivissä 92/79 ja muun valmistetun tupakan kuin savukkeiden verojen lähentämisestä 19 päivänä lokakuuta 1992 annetussa neuvoston direktiivissä 92/80/ETY (EYVL L 316, s. 10) vahvistetaan yhtäältä savukkeiden ja toisaalta tupakan vähimmäisvalmisteverokannat. Näiden kahden direktiivin mukaan hienoksi leikatun tupakan vähimmäisvalmistevero on selvästi savukkeiden vähimmäisvalmisteveroa alhaisempi.

Kansallinen lainsäädäntö

6 Tupakkaverolain (Tabaksteuergesetz) 2 §:n 2 momentin 2 kohdassa pannaan direktiivin 95/59 4 artiklan 1 kohdan b alakohta täytäntöön olennaisilta osiltaan samanlaisilla ilmaisuilla.

7 Tämän lain 4 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa vahvistetaan savukkeiden ja hienoksi leikatun tupakan valmisteverokannat. Nämä kannat ovat yhteisön lainsäädännössä vahvistettujen vähimmäisverokantojen mukaisia.

8 Asiakirja-aineistosta ilmenee, että Saksan liittotasavallassa sovelletaan "West Single Packs" -tuotteeseen alhaisinta, savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan verokantaa.

Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

9 Komissio ilmoitti 18.10.2002 päivätyllä virallisella huomautuksella Saksan liittotasavallalle katsovansa tämän rikkoneen direktiivien 95/59 ja 92/79 säännöksiä, koska

se oli soveltanut "West Single Packs" -tuotteeseen hienoksi leikatun tupakan valmisteverokantaa. Komission mukaan tähän tuotteeseen olisi pitänyt soveltaa savukkeiden verokantaa.

10 Saksan hallitus kiisti 18.12.2002 antamassaan vastauksessa komission väitteen. Komissio osoitti 11.7.2003 päivätyllä kirjeellä Saksan hallitukselle perustellun lausunnon, jossa se kehotti tätä toteuttamaan tarvittavat toimet kyseisen rikkomisen lopettamiseksi kahden kuukauden määräajassa kyseisen lausunnon tiedoksiannosta.

11 Saksan hallitus ilmoitti 4.9.2003 komissiolle pysyvänsä kannassaan, jonka mukaan "West Single Packs" -tupakkakääröt eivät ole savukkeita.

12 Näin ollen komissio päätti nostaa nyt käsiteltävänä olevan kanteen.

Kanne

Asianosaisten lausumat

13 Komissio toteaa ensinnäkin direktiivin 95/59 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan tulkinnasta, että tässä säännöksessä erotetaan teollinen ja muu kuin teollinen

käsittely toisistaan. Komission mukaan adjektiivilla "yksinkertaisen" pyritään tässä yhteydessä ainoastaan täsmentämään ilmaisua "muun kuin teollisen".

14 Toiseksi komissio väittää, että direktiivin 95/59 systematiikan tarkastelu osoittaa, että tällä direktiivillä pyritään säätämään eri tupakkatuoteluokista. Komission mukaan näitä tuotteita verotetaan sen mukaan, mihin tupakkatuoteluokkaan niiden katsotaan kuuluvan, joten niiden luokittelussa tapahtuvat epätarkkuudet voivat suoraan johtaa merkittäviin kilpailun vääristymiin.

15 Luokitteluvaikeuksien välttämiseksi komissio ehdottaa objektiivista tarkastelua selvitettäessä, onko valmistusprosessissa kyseessä "yksinkertainen muu kuin teollinen käsittely". Komission mukaan tässä tarkastelussa käytettävänä objektiivisena arviointiperusteena on sellainen lopputuote, joka sekä käytetyn tupakkamäärän että täyttöasteen tai täytteen tiiviyden osalta on muodoltaan täysin samanlainen kuin kokonaan teollisesti valmistettu savuke. Komissio katsoo hienoksi leikatusta tupakasta, että lopputuotteen ulkomuoto riippuu pitkälti kuluttajan näppäryydestä ja että kyseistä ulkomuotoa ei näin ollen voida verrata teollisesti valmistetun savukkeen ulkomuotoon. Sitä vastoin esivalmisteiset tupakkakääröt, jotka pelkästään käsin tapahtuvan, siis "muun kuin teollisen", käsittelyn avulla työnnetään esivalmisteisiin savukeputkiin, synnyttävät komission mukaan lopputuotteen, joka on hyvin suuressa määrin samanlainen kuin teollisesti valmistettu savuke.

16 Komissio palauttaa lisäksi mieleen, että kuten direktiivin 95/59 johdanto-osan 14 perustelukappale osoittaa, tarkasteltavana olevalla säännöksellä pyritään savukkeiden verotuksen yhtenäisyyteen. Näin ollen savukkeiden valmistajalla ei komission mukaan saa olla mahdollisuutta välttyä savukkeiden ankarammalta verottamiselta sillä, että valmistaja yksinkertaisesti luopuu valmistuksen viimeisestä vaiheesta ja jättää kuluttajan tehtäväksi itse valmistaa tuote, joka on savukkeen kanssa pitkälti samanlainen.

17 Lisäksi komissio korostaa, että direktiivin 95/59 4 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaan Saksan liittotasavalta sai 31.12.2001 saakka kantaa saman 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuista tupakkakääröistä valmisteveroa, jonka kanta oli vähintään sama kuin hienoksi leikatulla tupakalla. Komission mukaan tämä poikkeussäännös koski varsinkin "West Single Packs" -tuotteen kaltaisia tuotteita. Komission mukaan poikkeussäännös ei kuitenkaan olisi ollut tarpeen, jos "West Single Packs" -tuotteen kaltaiset tuotteet olisi pitänyt luokitella hienoksi leikatuksi tupakaksi eikä savukkeiksi.

18 Tämän osalta komissio katsoo, että direktiivin 95/59 4 artiklan 1 kohdan b alakohtaan sisältyvää "yksinkertaisen muun kuin teollisen käsittelyn" käsitettä on tulkittava laajasti. Tässä säännöksessä tarkoitettuina savukkeina on näin ollen komission mukaan pidettävä kaikkia sellaisia tuotteita, jotka kuluttaja valmistaa esivalmisteisista tupakkakääröistä ja savukeputkista vain muutamilla käsin tapahtuvilla käsittelyillä ja jotka ovat hyvin suuressa määrin samanlaisia kuin teollisesti valmistetut savukkeet.

19 Näin määriteltyjen oikeussääntöjen soveltamiseksi "West Single Packs" -tuotteeseen komissio viittaa "West Single Packs" -tuotteen patentointia koskevaan kansainväliseen julkaisuun (joka kansainvälisen patenttiyhteistyösopimuksen mukaisesti on julkaistu nimellä "hienoksi leikatun tupakan pakkaus"). Komissio toteaa, että tämän julkaisun mukaan kyse on tuotteesta, joka tarjoaa kuluttajalle hyvin yksinkertaisen mahdollisuuden itse valmistaa vaikeuksitta savuke, joka kaikilta osiltaan vastaa teollisesti valmistettua savuketta, ja johon lisäksi sovelletaan hienoksi leikatun tupakan verotuksellista etua. Näin ollen komissio katsoo, että direktiivin 95/59 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan soveltamisperusteet täyttyvät käsiteltävänä olevassa asiassa ja että "West Single Packs" -tuotteen kaltaiset tuotteet on luokiteltava savukkeiksi.

20 Saksan hallituksen mukaan perusteet, joita komissio on käyttänyt direktiivin 95/59 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan tulkinnassa, eivät ratkaisevilta kohdin täytä objektiivisuuden ja yhdenmukaisen tulkinnan vaatimuksia.

21 Saksan hallitus katsoo ensinnäkin kyseessä olevan säännöksen sanamuodon perusteella, että tässä säännöksessä säädetään adjektiivin "yksinkertaisen" avulla sellaisesta lisäperusteesta, jolla on oma merkityksensä, kuten ilmaisulla "muun kuin teollisen". Saksan hallitus toteaa, että jos hyväksytään komission perustelut, joiden mukaan adjektiivilla "yksinkertaisen" vain täsmennetään ilmaisua "muun kuin teollisen", on syytä kysyä, miten "monitahoiset muut kuin teolliset käsittelyt" ja "yksinkertaiset teolliset käsittelyt" olisi luokiteltava. Saksan hallitus väittää, että komission tulkintaa sovellettaessa nämä kaksi luokkaa jäävät kyseessä olevan säännöksen soveltamisalan ulkopuolelle.

22 Saksan hallitus katsoo tämän osalta, että jotta voitaisiin saavuttaa direktiivin 95/59 tavoite, jonka mukaan kyseessä olevat kaksi tuoteluokkaa on erotettava luotettavalla tavalla toisistaan, on tarpeen soveltaa seuraavaa kahta perustetta: käsittelyn on oltava yksinkertaista ja luonteeltaan muuta kuin teollista. Jos vain peruste "muun kuin teollisen" otettaisiin huomioon, hienoksi leikatun tupakan savukkeista poikkeavaa verottamista ei voitaisi enää perustella. Saksan hallituksen mukaan nimittäin kuluttaja voi myös hienoksi leikatun tupakan avulla itse valmistaa savukkeen muuten kuin teollisesti, jolloin myös kyseinen lopputuote olisi savuke.

23 Saksan hallitus korostaa näiden kahden tuoteluokan rajaamisesta lopputuotteen laatua koskevan perusteen mukaan, että direktiivissä 95/59 ei selvästikään oteta huomioon tällaista perustetta vaan siinä otetaan huomioon se "valmistusmenetelmä", joka on tarpeen kyseisen lopputuotteen aikaan saamiseksi.

24 "West Single Packs" -tuotteeseen sovellettavat oikeussäännöt täten määriteltyään Saksan hallitus katsoo yhtäältä, että "West Single Packs" -tuotteen avulla suoritettavassa savukkeen valmistuksessa on useita perättäisiä vaiheita, jotka edellyttävät tarkkaa ja asiantuntevaa käsittelyä. Saksan hallitus vetoaa erityisesti siihen, että koehenkilöiden mielestä "West Single Packs" -tuotteen käyttö on monimutkaista ja epäkäytännöllistä sekä vaatii paljon harjoittelua, minkä takia Saksan hallituksen mukaan tuotteen käyttöä ei oikein voida pitää "yksinkertaisena".

25 Saksan hallitus väittää toisaalta, että "West Single Packs" -tuotteen patenttia koskevan aineiston avulla ei voida arvioida "yksinkertaisen muun kuin teollisen käsittelyn" perustetta, koska kyseisellä aineistolla pyritään osoittamaan tuotteen uutuus.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

26 Se, onko jäsenyysvelvoitteita jätetty noudattamatta, kuten komissio väittää, edellyttää sen toteamista, että "West Single Packs" -tuote vastaa direktiivin 95/59 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädettyä savukkeen määritelmää.

27 Tästä on todettava, että kuten julkisasiamies katsoo ratkaisuehdotuksensa 27 kohdassa, direktiivin 95/59 eri osista, erityisesti sen 4–6 artiklasta ja sen johdanto-osan 14 perustelukappaleesta, ilmenee, että yhteisön lainsäätäjä on halunnut erottaa selkeästi toisistaan yhtäältä tehdasvalmisteiset "tupakkakääröt", joita pidetään savukkeina, ja toisaalta "savukkeiksi käärittävän" tupakan. Tupakka, joka jo on tehtaassa valmistettu savukkeen muotoiseksi ja kokoiseksi yksiköksi, ja irtotupakka, joka tupakoitsijan on saatettava kyseiseen muotoon, erotetaan näin ollen konkreettisesti ja selvästi toisistaan.

28 Tämä toteamus saa tukea sen lainsäädännön kehityksestä, joka koskee muita valmistetun tupakan kulutukseen kohdistuvia veroja kuin liikevaihtoveroja. On nimittäin huomattava, että muista valmistetun tupakan kulutukseen kohdistuvista veroista kuin liikevaihtoveroista annettujen direktiivien 72/464/ETY ja 79/32/ETY muuttamisesta 19 päivänä lokakuuta 1992 annetulla neuvoston direktiivillä 92/78/ETY (EYVL L 316, s. 5) yhteisön lainsäätäjä on laajentanut savukkeen määritelmää lisäämällä siihen muun muassa "tupakkakääröt, jotka yksinkertaisen muun kuin teollisen käsittelyn avulla työnnetään savukeputkiin".

29 Käsiteltävänä olevassa asiassa on riidatonta, että "West Single Packs" -tuote koostuu direktiivin 95/59 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuista tupakkakääröistä.

30 Vielä on tarkistettava, vastaako tämä tuote niitä direktiivin 95/59 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa, johon komissio kanteessaan vetoaa, tarkoitettuja tupakkakääröjä, "jotka yksinkertaisen muun kuin teollisen käsittelyn avulla työnnetään savukeputkiin".

31 Tästä on todettava, että kuten julkisasiamies katsoo ratkaisuehdotuksensa 25 kohdassa ja kuten komission asiamiehen istunnossa suorittama havaintoesitys osoittaa, savukkeen valmistaminen tehdasvalmisteisesta "West Single Packs" -tuotteesta on yksinkertaista muuta kuin teollista käsittelyä, joka koostuu yksinkertaisesti kyseisen alumiinipäällyksessään olevan tuotteen työntämisestä paperiseen savukeputkeen ja sen jälkeen kyseisen päällyksen poistamisesta, jolloin tupakka jää putken sisälle.

32 Tästä seuraa, että kyseessä olevat tupakkakääröt työnnetään savukeputkiin yksinkertaisen muun kuin teollisen käsittelyn avulla. Näin ollen kaikki direktiivin 95/59 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetyt perusteet täyttyvät.

33 Näin ollen on todettava, että Saksan liittotasavalta on jättänyt noudattamatta direktiivin 95/59 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja direktiivin 92/79 2 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se on soveltanut "West Single Packs" -tuotteeseen savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan verokantaa.

Oikeudenkäyntikulut

34 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut Saksan liittotasavallan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska tämä on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Saksan liittotasavalta on jättänyt noudattamatta muista valmistetun tupakan kulutukseen kohdistuvista veroista kuin liikevaihtoveroista 27 päivänä marraskuuta 1995 annetun neuvoston direktiivin 95/59/EY 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja savukkeiden verojen lähentämisestä 19 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/79/ETY 2 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se on soveltanut

sellaisiin tupakkakääröihin, joita myydään nimellä "West Single Packs", savukkeiksi käärittävän hienoksi leikatun tupakan verokantaa.

2) Saksan liittotasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset